

„Soča“ izhaja vsak petek in velja po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto . . . . . f. 4.
Pol leta . . . . . „ 2.
Četrt leta . . . . . „ 1.

Pri oznanilih in tako tudi pri „Zveznicah“ se plačuje za navadno tiskopisno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Pesarnica „Soča“ izdajo po 8 kr. v tobakarni na starem trgu in v Nanski ulici in v prodajalnici G. Likarja v Semeniških ulicah h. št. 10.

Dopisi naj se pošiljajo vredništvu, naročnina pa opravniku „Soča“, št. 21 Andreju Tabajnu Via Canonica N. 8 v St. Roku v Gorici.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi niso blagovoljno frankujejo. — Delavcem in drugim nepremočnim se naročnina sniža, ako se oglase pri opravljanju.

Ljudska šola.

O ljudski šoli se je mnogo pisalo, še več pa govorilo; morda ne bude škodovalo, če tudi mi svojo povemo o tem vprašanji, ki stoji sedaj na dnevnem redu in zanima več ali manj vse stranke.

V sedanji dobi priznava vsak količkaj izobražen človek potrebo ljudske šole, katera je podlaga nadaljnjemu izobraževanju, omike in tudi gmotnemu blagostanju; le glede načina, po katerem bi se morala osnovati in glede podlage, na kateri bi imela sloneti ljudska šola, so menjenja različna. Tu moramo pred vsem vzeti v poštev dve stranki, ki se za šolo bojijo, in sicer konservativno in liberalno stranko. Konservativci zahtevajo, da ima sloneti ljudska šola na trdni, verski podlagi, in v naši državi je ravno sedaj tirjatev po verski šoli v konservativnem taboru prav odločna, kar dokazuje postopanje konservativnega središča v državnem zboru in pa znana izjava škofovska v komisiji gosposke zbornice. Liberalci pa hočejo tudi ljudsko šolo podrediti liberalnim načelom; videli bi naj raje, da bi se veronauk še celo izključil iz ljudske šole in da bi dosledno tudi duhovščina ne imela nobenega vpliva na ljudsko šolo.

Ker pa pri sklepanji postave za ljudske šole leta 1869 niso si upali naši liberalci tako daleč segati, in ker so najbrže mislili, da bi taka postava ne zadobila naj višega potrjenja, zato so omejili kolikor mogoče vpliv duhovščine na ljudsko šolo; ohranili pa so vendar le veronauk kot obligaten predmet, a dali so pri vsem tem prednost pravosti pred vero, ker so postavili za načelo, da je naloga ljudske šole n r a v n o - v e r s k a izgoja otrok. To načelo se je sicer v šolski noveli leta 1883 spremenilo, in reklo se je, da je namen ljudske šole, otroke v e r s k o - n r a v n o vzgojiti; a drugo ostalo je skoraj vse pri starem; samo so se dala nekatera olajšanja gledè dolžnosti šole obiskovati.

Konservativci zahtevajo nadalje, da bi se imeli nekateri predmeti iz šole odstraniti ali vsaj nekoliko omejiti, n. p. pouk o naravoslovju, zemljepisju, zgodovini in zemljemerstvu, ker otroci v nježni starosti niso še zreli, da bi se mogli v ljudski šoli vspešno poučevati v teh predmetih, ker se le malo ali nič ne naučijo, in se s tem le draži čas krati drugim bolj važnim predmetom, h katerim štejejo posebno: veronauk, čitanje, slovnico, računstvo in lepomisje.

Nasprotno pa naglašajo liberalci posebno važnost prirodopisnih predmetov, češ, da pouk v teh predmetih posebno razbistri um in deco polagoma privabi in privadi na liberalno mišljenje.

Vsak trezno misleči človek in še posebno vsak iskušen vzgojitelj mora priznati, da se v ljudski šoli sploh, in posebno še na ednorazrednicah — kakoršne so na deželi večinoma — po sedanjem učnem načrtu preveč predmetov

podučuje in da vseh teh predmetov deca ne more prebaviti med tem ko se veled tega morajo glavni predmeti, kakor so prav veronauk, čitanje, materni jezik (slovnica) računstvo in pisanje preveč zanemarjati. Tudi uči skušnja, da v teh glavnih predmetih tisti učitelji, kateri so iz stare šole in niso zmožni pečati se veliko s prirodopisnimi predmeti, ter dosledno bolj intenzivno podučujejo v glavnih predmetih, navadno boljše vspehe dosežejo, kakor marsikateri drugi po n v em kopitu izšolan učitelj.

Pa če se za časa obiskanja šole kaki vspehi v podredjenih predmetih tudi dosežejo, so brez pravega obstanka, med tem ko otroci to, kar so se naučili iz glavnih predmetov, veliko laže ohranijo in obdržé v spominu celo svoje življenje. In to iz tega vzroka.

Preudariti je treba, da gre le malo otrok iz ljudske šole po deželi na srednje šole, in da jih ogromna večina ostane na domu pri kmetiji ali pa da se lotijo kaknega rokodelstva. Taki otroci pa se lahko še nadalje sami vadijo in napredujejo v branju, računstvu in jeziku s tem, da prebirajo podučne knjige, kmetijske in rokodelske ali sploh obrtniške časnike, česar pa ne morejo storiti gledè prirodoslovnih in prirodopisnih nauk, ker jim zato manjka deloma temeljite podlage, deloma pa tudi nimajo v lahko umevnem jeziku pisanih cenih knjig. Konservativci pa tudi zahtevajo v e r s k o šolo. No, tukaj bi pa lahko kedo ugovarjal: „Saj je tudi sedanja šola verska; saj učijo duhovni krščanski nauk“. Ali na to odgovarjamo, da taka šola ni še verska, če v nji par ur na teden duhovnik verski nauk podučuje. Verska šola je le tista, v kateri je ves pouk vravnán v verskem, krščanskem duhu in se naslanja na neovrgljive verske resnice in Kristusov evangelij, zato je treba da tudi učitelj sè svojim učenjem v šoli in življenjem zunaj šole otroke k pravemu, krščanskemu življenju vabi in nagiba. Ako pa učitelj sam nima pravega verskega duha, tega ne bode storil in po sedanji postavi tudi ni dolžan storiti. In ker smo mi Slovenci eminentno katoliški narod, zato zunaj n a r o d n e zahtevamo tudi v e r s k o šolo, ki je po vsem osnovana in vravnana na katoliški podlagi, da tega, kar katehet (duhovnik) zida, učitelj ne podira, da skupno in vzajemno sodelujeta, drug drugega podpirata, v prijaznosti živita in da sta tako v naj lepši zgled otrokom in drugim občinarjem.

Ves šolski pouk mora meriti na to, da v otrocih vero vzbuja, goji, krepi, vtrjuje, ker le vera je podlaga vsej morali in moralnemu življenju, človeku trdna zaslomba v življenju, v tolažbo v težavnih in britkih urah in potrebna k zveličanju. Mi se skoraj ne moremo dovolj načuditi, temu, da se nekateri in še celo Slovenci toliko vpirajo in nasprotujejo verski šoli. Še celo sedanji angleški ministerski predsednik Salisbury se je pred kratkim časom v svojem govoru tako le o šolstvu izrazil. Brezverske šole so prokletstvo za ljudstvo. Jaz zahtevam, da more vsakdo katerekoli vere svoje otroke

vzgjati v svoji veri in ne da bi otroke pitali z vodenim in mehničnim veroukom v tako zvanih board-šolah. To je vže v naravi verouka, da učitelj veruje, kar uči, in da otrokom izroči vso versko resnico, kakor jo je sam vsprejel. Ako učenec vidi, da učitelj ni odkritosrčen, ne more biti med njima potrebna simpatija, in verouk je potem le komedija. Zato hočem, da imajo vsa krščanska vereizpovedanja v naši deželi popolno prostost in morejo svoje otroke učiti vse ono, kar sè svojega stališča smatrajo kot najvišjo resnico krščanstva. Zadnje dni smo mnogo, premnogo slišali o hudodelstvih, pregrešah in stvarih, katerih ne morem omenjati. Slišali smo govoriti o npravni gnjilobi, o kateri bi ne bili niti sanjali. In vendar še nekateri trdè, da more postavodajstvo ozdraviti to zlo. Za to bolezen je le edno zdravilo: vzgoja otrok v krščanski veri. Zato vam priporočam kot najdražje imetje prostih državljanov pravico, da se naši otroci uče krščanskih resnic, kakor jih mi verujemo, in da ni dovoljena nobena teorija, ki hoče vtikati državo ali šoli vzeti krščanski značaj.“

Tako tedaj misli o šoli mož, ki ni katoličan, tudi ne nazadnjak in mračnjak. V prihodnjem članku pa hočemo povedati, kako bi se morali po našem mnenju izšolati dobri učitelji in kedaj bi se dale zboljšati dosedanje učiteljske plače na Goriškem.

Dopisi.

Z Dunaja, 12. aprila. O Veliki noči je bilo na Dunaji veliko gibanje; prvič so delalci raznih vrst „štrajkali“ in imeli svoja zborovanja in posvetovanja. Naj prej so bili delo vstavili zidarji tor so zahtevali več plačila, zraven pa še manj dela; za zidarji so potegnili kleparji, čevljarji, mlinarji, strugarji in delalci še drugih vrst. Delodajalci so se začeli z delalci pogajati, ali do sprave še ni prišlo. (Včeraj smo čitali, da je sprava med zidarji in njihovimi delodajalci ali mojstri dognana in da so se zidarji spet poprijeli dela. — V r e d.) V terek pa smo imeli tukaj pravo vstajo. Dunajski predkraj Neulerchenfeld je bil ta dan pozorišče žalostnih dogodbojev.

Koj popoldan je začelo prihajati v ta predkraj nenavadno veliko ljudi in zbirati se le v trumah po raznih ulicah; navadnih delavcev ni bilo veliko zraven, ampak večinoma so bili postopači, lenuhi, in sploh ljudje, katerim delo smrdi „ki se vlačijo okoli po postranskih mestnih ulicah in iščejo prilike, da bi se kam vtihotapili in kaj odnesli. Kador mesto Dunaj pozna, ta ve, da je takih malomarnežev, nemanicev in vzmovičev tukaj na tisoče. Ljudje take vrste, Bog ve tudi, od koga nahujskani, so si bili izvollili prav ta dan, da bi se raznesli posebno nad Židi in njihovem imetjem. Kakor na povelje začnejo lučati kamenje proti oknom in šipe razbijati, drugi lomiti vrata, vdirati v prodajalnice in krasti; po nekaterih žganjarjih so žganje ali izpili, ali razlili, ali pa na zadnje še celo zažgali. Teh izgredov se se vdeležile tudi ženske in opazovati je bilo, kako so razsajalci ženskam dajali vkradena jajca, maslo in druga jedila, katera so one sprejemale v svoje predpasnike in odnašale domu. Seveda pri takih izgredih ni bilo drugo mogoče, kakor da je tudi kri tekla in bilo mnogo ranjenih. Neko prodajalko, ki jo videla dohajati to

drubal in hotela zapreti svojo prodajalnico, so napadli in jej skoraj vse srednje zobe izbili, njeno blago v prodajalnici zažgali in jej napravili škodo blizo 3000 gl.

Ti semiri in izgredi, to razsajanje, vpija je trajalo od 1 ure do 8 zvečer. Vprašal bode kedo, kje so bili pa redarji, da so kaj takega trpeli? Ne, redarji so hoteli zapreti koj s početka to razsajanje, ali kaj so hoteli opraviti proti toliki množici, ko je njih bilo premalo; saj so razsajalci še celo redarje same sanjevali, napadali, podili. Še le ob 8 uri zvečer, ko so prišli vojaki, je bilo mogoče tem izgredeu konec storiti. Kaj je prav za prav dalj povod takim izgredeu, ki gotovo niso v čast dunajskemu mestu, se ne ve. Edni pravijo, da je to delo protisemitev, ki imajo pogostno sbera in na katerih prav ostro govore proti židovskim pijavkam, ker marsikateri Žid je pred malo leti prišel s culico pod pasuho od kod tam s Poljskega ali Nemškega in zdaj je vše milijonar in ima morda edno naj lepših palač na dunajskem „Ringu“, in to je dosegel, ker je kristjane izdemal. Drugi pa nasprotno menijo, da so še celo nekateri Židi nevedno drubal našutali proti Židom, da bi s tem stranko „sjedinjelih kristjanov“ pripravili ob dobro ime in je pred svetom razvpili kot puntarsko. Brkone je tudi tukaj resnica na sredi, in obojni bodo imeli nekoliko prav. Od tistega dneva se je tu pa tam še hotelo ljudstvo zbirati, ali redarji in vojaki so je koj razkropili; do izgredeu ni več prišlo in spet lahko mirno spimo. Meseč april je bil prav lep nastopil, in mislili smo, da imamo vše za trdno spomlad, ali varali smo se, kajti zatisnil nas je spet v simo.

Iz Čepovana; 14. aprila. (Peticija, zopet lisica, sneg). Še vedno doletavajo zapoznjeni peticije za slovenski gimnazij kat. pol. društvu v Čepovan. Ker bo pa kmalu dotična obravnava v državnem zboru, treba, da pošljemo svoje peticije prav v kratkem na Dunaj. Po posredovanju tukajšnjega društva so šle na Dunaj razen od duhovskih uradov peticije od skoraj vseh županstev, le nekaj manj od 10 županstev niso šle peticije potom našega društva. Morda so dotična slav. županstva vše naravnost poslala na Dunaj svoje peticije; ako pa katero onih županstev še ni podpisalo peticije in je morda še bode, naj je potem ne pošlje našemu društvu, ampak naravnost na Dunaj na „vis. o. k. ministerstvo za uk in bogočustje“, da se prihrani čas, delo in stroške.

Veliki teden se je zopet klatila stekla lisica po čepovanski dolini, ter se vlekla v gorenji Lokovec, kjer so jo ubili in prinesli v Čepovan. O. k. okrajni živinozdravnik jo je 12 t. m. razteleal, preiskal in spoznal steklo. O. k. okrajno glavarstvo je radi tega določilo potrebno varstvo in zavkazalo ob nekim uradom lov na lisice in na nepriklenjene peae.

Želeti bi pač bilo, da bi občine strogo izvrševale ta ukaz v varstvo ljudstva.

Bela nedelja je bila po naših gorah res bela. V debelih plahbah, kot le malo kedaj, naletaval je sneg in pobelil gore. Sreča, da pihlja južen veter, sicer bi mnogo lahko škodovala zarzovina.

Iz Kanalskih hribov. 15. aprila. Cestni odbor Kanalski je za popraviljenje cest naložil za leto 1890 doklado 5% na skupno svoto vseh v tem okraju predpisanih izravnih davkov. Zoper ta sklep se je pritožilo županstvo v Kanalu in županstvo v Batah. Slavni deželni odbor je s dopisom od 2. aprila t. l. (št. 1133) sprejel pritožbi ter uničil sklep cestnega odbora Kanalskega. Iz tega se lahko sklepa, da cestni odbor ni rešil prevdarke za l. 1890 na postavni podlagi. Včem so se pa naši cestni očetje pregrešili, da ni obveljal njihov prevdarek? Naši cestni odborniki so odlični možaki in kaviroci bi jim delal, kedor bi jim podtikal slabe namene. Imeli so pri tem le dober hvalevredni namen. Kot davkoplačevalci niso hotli sebi in drugim davkoplačevalcem že obilno breme raznih doklad pomnožiti z večje cestno doklado. Ker je pa vendar posebno v našem okraju silno potrebno, da se sedanje, zelo slabe poti sboljšajo, sklenil je cestni odbor doklado 5% na izravnih davkih za popraviljenje raznih poti v okraju. S tako doklado — mislili so cestni odborniki — bi se že zdaj neznoosno breme davkov in raznih doklad le za malo pomnožilo.

Res lep in hvalevreden namen.

A ko je naš cestni odbor sklepal, kako se ima usložena doklada 5% porabiti, je ravno stem prekoratil meje svojega področja, in zaradi tega je glavni deželni odbor uničil ta sklep.

Področje cestnih odborov je skrbeti za skladovne ceste in jih izdrževati, ne pa vtikati se v občinske zadeve, kakor so občinske poti, za ktere imajo v prvi vrsti skrbeti občinski zastopi.

Res je, da postava od 20. januarja 1870, na katero se opira naš cestni odbor, dovoljuje cestnemu odboru iz cestnega zaloga dajati podpore občinam, a le takim, ktere svojih cest ne morejo z lastnimi močmi zgraditi, ker so v te porabile že 50% doklado v delu na izravnih davkih.

Razume se, da bode cestni odbor le takim občinam podelil podpore, ktere dokažejo z vsemeljeno prošajo, da imajo po določbah postav od 20. januarja 1870 pravico zahtevati tako podporo.

V Kanalskem okraju je 18 katastralnih občin, med temi jih je le osem, ki imajo 50% in večjo doklado v delu (robote) na izravnih davkih, vse druge imajo manj. Ker se pa cestni odbor opira le na postav od 20. januarja 1870 in na podlagi te postav deli občinam podpore iz cestnega zaloga, sliši se, da so one občine, ktere do zdaj niso imele 50% doklado v delu, to doklado do 50% na izravnih davkih pomnožile; stem namreč vdnije pravico prositi cestni odbor podpore za popraviljenje svojih poti. Sliši se tudi, da je cestni odbor iz svojega zaloga dovolil Kanalski občini na podlagi postav od 20. januarja 1870 precejšnje svoto. Ta občini je pa imela leta 1889 le 18 1/2 kr. doklade v delu, najbrže ima letos 50%.

Progrešek je toraj v tem, da cestni odbor ne oskrbuje nobene skladovne ceste in tedaj tudi sprejoti ni mogol v svoj prevdarek nobene za ktere mu je v prvi vrsti skrbeti. Upamo pa, da bode naš cestni odbor ta progrešek še leto popravil in sprejel eno ali drugo skladovno cesto v avrij prevdarek. V ta namen je bil izvoljen in z zaupanjem pričakujemo od njega da bode z naloženimi in modro razdeljenimi dokladami skrbel za potrebne ceste. Težavno je to delo, ker je naš okraj zdaj ravno tak, kakor je bil takrat, kadar so se vatanovili cestni odbori. Pa le vstrašiti se ne, le urno delajmo ceste, da ne bodemo v prihodnje skoraj zemetali svojih prihodkov, kteri so vše zdaj zarad pomanjkanja dobrih cest zelo po nizki ceni.

Dunaj 16. aprila; 12v. dopis (iz državnega zbora.)

Državni zbor je danes svoje po velikonočnih praznikih pretrgano zborovanje zopet pričel; poslanci so skoraj v dveh tretjinah nazoči, ker danes se je pričela splošna razprava o državnem proračunu za tekoče leto. Oglasilo se je za splošno debato 42 poslancev in sicer 21 proti, 21 pa za dovoljenje od finančnega odseka pripočenega proračuna. Po srečkanju sta prišla na vrsto prvi „proti“ Dr. Gregor, prvi „za“ Dr. Gregorec. Od drugih slovenskih poslancev so se oglasili za splošno razpravo še gg. Klun, Šuklje in Dr. Tonkli; za generalnega govornika je od strani desnice zaznamovan g. Šuklje. Čudno ja, da se ni za splošno debato oglasil noben poslanec iz kluba poljskega! Zli se, da pride na vrsto v tej debati od vsake strani po šest govornikov, na to se ima debata skleniti in imata še besedo generalna govornika in pa generalni poročevalec gosp. D. Kuthrein.

Protigovornik Dr. Gregor govori dolg govor, razpravlja narodne razmere na Pemskem, graja poravnava, ki se ravno sklepa med Nemoi in Čehi, daja marsikako zausnično večini čeških poslancev in vladi, a vsi so zapuzili, da ne govori s tako navdušenostjo in vnetostjo, kakor je njegova navada, ampak nenavadno mlačno.

Za njim bo govoril prvi od desnice gosp. dr. Gregorec; o njegovem govoru pa kaj bolj natančnega prihodnjie.

Vlada je danes predložila načrt postav, po kateri se ima dovoliti podpore na Pemskem, Kranjskem in Goriškem. Csla svota v to namenjena znaša gl. 125.000, od katere pride na Pemsko znesek gl. 90.000, na Kranjsko gl. 25.000 in na Goriško gl. 10.000.

Ta vladini predlog je jako novsečno presenečil ali iznenadil slovenske poslance, ker te piče svote so v primeri z djanstveno bedo, potrebo in revščino, zlasti na Kranjskem rekli bi, skoraj ironiju. Revščina in beda na Kranjskem je tako strašna, da zmanjkuje ljudem potrebni krompir, koruza, ječmen, oves in ajda za setev, in v olajšanje te izredno velike bede je že potrosil dež. odbor Kranjski za nakup in razdeljenje krompirja, koruze itd. le za setev ne le gl. 20.000 v to dovoljenih od dež. zbora, ampak še naročil blaga tudi za večje svote, da bi to plačal z ono svoto, ki je bila obljubljena od vlade za podporo.

Poskusili bodo zatoraj slovenski poslanci doseči od vlade zvišanje podpore potrebščini primernih, in stavili po svojem zastopniku v finančnem odseku primerne predloge.

Bog daj, da bi se jim poskus tudi posrečil! Ravno naznanja predsednik zbornice, da sta mesti v debati zamesila gosp. Gregorec in moravski poslanec župnik France Weber, kateri je postal toraj prvi govornik na desnici; gosp. Gregorec pride pa na vrsto ko tretji govornik od desne strani.

Politični razgled.

Državni zbor se je v sredo spet sešel; na dnevnem redu prve seje je bila splošna razprava o letnem proračunu; veliko govornikov se je vpisalo toliko za splošno, kolikor za na-

drobno razpravo. Slovenski poslanci si hočejo, kaker druga leta, tudi letos delo razdeliti, tako da bodo razni poslanci prišli na vrsto v teku nadrobne razprave, v kateri se razpravljajo proračuni raznih ministerstev; o svojem času hočemo čitateljem prinesiti ali cele govore slov. poslancev ali vsaj posnetke iz njih. Le kratek čas še, ne več dober mesec, je drž. zboru odločen v zasedanje, ker koncem maja se snidejo delegacije v Budapešti in v treh skupnih ministerstvih vše delajo priprave za to; sred maja bode pod cesarjevim predsedništvom ministerski svet, v katerem se bode konečno določil proračun skupnega ministerstva, ki se bode na to predložil delegacijam.

V Ljubljani so imeli te dni dopolnilne volitve v mestni zastop. Mi smo mislili, da bode šlo, od kar je bil tudi „Slov. Narod“ po lanskem zasedanji dež. zbora kranjskega prise-gel na geslo: „vse za vero, dom, cesarja“ in posebno še od kar so izključili in odstranili iz ljubljanske čitalnice edini kamen spodtikljeja t. j. „Sočo“, vse gladko pri vseh volitvah, da se bodeta „Slovenec“ in „Slov. Narod“ kar pod pazduho peljala na rotovž oddat svoje glasove za edne in iste kandidate. Oh! kako smo se motili? Tako živahnih dopolnilnih volitev v mestni zastop vše dolgo niso imeli v Ljubljani, kakor so letošnje; nastal je boj ljut in strasten med liberalno, oziroma „Narodovo“ in „Brusovo“, in pa konservativno — narodno stranko. Vše pri volitvenih shodih, pri katerih so se postavljali kandidatje, se je kazala neka napetost; vender so se postavili, če tudi ne ednoglavno mirnejši in treznejši možje za kandidate: Ti niso vgajali radikalni „Narodovi“ stranki, zato je začela rušiti disciplino in je na svojo roko prglasila za II. razred svoje kandidate. „Slovenec“ piše o vzroku tega razpora: „Temu (volitvenemu boju) je vzrok v prvi vrsti ta, da hoče ožja stranka „Slov. Naroda“ dobiti v roke monopol pri mestni vpravi ter svojevoljno gospodariti z „mestnim premoženjem in v gotovem delu“ tudi z imovino mestnega prebivalstva“. Že zadnja leta smo čutili terorizem mestnih očetov te stranke, katerim se je zarad „ljubega miru“ vdajala večina mestnega zastopa, obstoječa iz mirnejših in treznejših meščanov... za to so mnogi meščanski krogi javno in zasebno izražali željo, naj se konservativni življi združijo v odpor proti radikalcem in „naprednjakom“ iz tabora „Slov. Naroda“. Tako se je tudi zgodilo; sestavil se je neodvisni narodni meščanski volilni odbor, postavil svoje kandidate in z njimi v III. razredu sijajno zmagal; „Brusovec“ J. Železnikar je sramotno propadel, vlovil je od 380 oddanih glasov komaj 46. Take zmage konservativne stranke „Narodovci“ niso pričakovali, zato je pa tudi „Narod“ kar zhesnil ter konservativcem napovedal boj na življenje in smrt. „Slovenec“ pravi, da konservativna stranka boj sprejme, če že ni drugače, ker boljši je očitni boj, nego zavraten terorizem; v št. 85 pa piše isti list: „Kar dela valove sedanjega volitvenega gibanja v Ljubljani, je edino le odločen odpor proti ožji „Narodovi“ stranki, kateri je „hegemonija, samosilstvo oni smoter, za katerim teži z vsemi silami. Ta odpor je pa tako naraven, da se mu nikdo ne čudi, kdor pozna tukajšnje razmere in ne motri le iz daljave sedanjega položaja v „srci slovenskega telesa“. Za „voditelje“ se silijo z obema rokama možje, ki iz mnozih vzrokov nimajo splošnega zaupanja in to poraja separatizem, ki je najžalostnejša prikazen gledè na občeslovenske razmere. Pred nedavnimi leti ni bilo med nami tega koristolovja, vsa slovenska stranka je bila edina proti političnim neprijateljem svojim. Odkar pa mlajši možje iz radikalnega tabora lezejo na površje, raste nesrečni antagonizem. To naravnost in odkrito povemo sorojakom v sosednih slovenskih pokrajinah, da poznajo vir, iz katerega prihaja ves boj med nami. Tega semena torej ni sejal „kri-vi prorok v Gorici“, kakor včeraj zopet trdi

„Slov. Narod“, zakaj seme političnega razpora je že prej kalilo in se razvijalo v naših tleh, ko č. g. dr. Mahnič se ni stopil v javnost... Tem besedam ne dodamo ničesar, ali vsprejeti smo jih hoteli navlašč za to, da se čitatelji „Soče“, kateri niso naročeni na „Slovenca“ iz tega lista prepričajo koliko da je verjeti onim, ki vedno zatrjujejo, da na Slovenskem ni ne liberalcev ne radikalcev.

Zaupni možje obeh strank na P e m s k e m so imeli te dni spet konference na Dunaji in ministerstvo jim je predložilo v razsojo predloge, kateri zadevajo poravnavo in spravo na Češkem; konference so bile tajne.

M o r a v s k i dež. zbor je bil te dni sklican v kratko zasedanje v ta namen, da bi dežela, kakor je nasvetoval dež. odbor, vzela na posodo 9 milijonov, da se s tem posojilom plača zemljiščina odveza in pokrijejo drugi izredni stroški. Nemška večina je predlog sprejela proti ugovoru češke manjšine, ki je nasvetovala, da si dežela izposodi le 6 milijonov.

**

N e m š k i državni zbor je sklican 6. maja, dež. pruski zbor pa je pričel svoje delovanje 15. t. m. V prvi seji se mu je predstavil novi kancelar in razvil svoj program. V svojem govoru se je spominal naj prej Bismarcka in njegovih velikih zaslug za Nemčijo, povdarjal je dalje, da je prihodnost Nemčije zagotovljena, da je novo ministerstvo edino, ki hoče z vsemi sodelovati ki imajo srce za Prusijo in ki bočejo pomagati, da se Prusija v monarhičnem, cela Nemčija pa v narodnem smislu razvija.

A n g l e š k a vlada je dolgo mislila, da bo de Irce se silo vkrotila, a slednjič je vendar vvidila, da to ne gre in da je treba na vsak način kaj storiti za vbogo irsko ljudstvo. Vlada dela zdaj na to, naj si irski prebivalci kupijo mala posestva in ona jim posodi denara, kateri bi se jej vrnil v 40 letih.

Domače in razne vesti.

Imenovanja. Okrajni sodnik v Piranu A r t u r F l e i s c h e r je imenovan svetovalec pri deželni sodišči v Trstu, okr. sodišča pristav na Voloskem Karol M a l d o n e r pristavom pri deželni sodišči v Trstu, in avskultant J u r i j Z o t t i g pristavom v Montoni, oziroma na Voloskem. — Nad-sodnija v Trstu je grofa A i b e r t a C o r o n i n i imenovala sodnijskim avskultantom.

„Nova Soča“ je prinesla v svoji zadnji številki vest, da je postal pri „Soči“ naslednik dr. Mahniča prof. Čerin, kateri pa je bil, kakor dalje dostavlja isti list, vže prej priden sodelavec. Temu moramo oporekati in izjavljamo, da ni res da bi bil prof. Čerin postal pri „Soči“ naslednik dr. Mahniča.

Odlikovanje. Črnogorski knez Nikita je rimsko-katoliškemu škofu v Baru (Antivari) Simonu Milinoviču podelil veliki križ Danilovega reda.

Zrelostni ispiti. Naučni minister je izdal naredbo, da imajo oni osmošolci, ki se pripravljajo za zrelostne izpite, 6 dni pred skušnjo prostih. Dija-kom bode to gotovo po volji.

V Rim odpotujejo te dni prečastiti škofi iz Linca, Gradeca in Maribora; imeli so odpotovati že pret. teden, pa radi pogreba solnograškega nadškofa so pot odložili za nekaj dni.

Avstrijski rimski romarji mudijo se še v Rimu; na potu tje so prestali marsiktere nevednosti in težave, ker na celem potovanju se niso vlegli k počitku tudi ne se izzuli; dospelji pa v sveto mesto vsi zdravi so pozabili na vse prestane težave, posebno ker so voditelji v Rimu vse dobro za nje vredili in preskrbeli.

Knezonadškof solnograški je po trimesečni, mučni bolezn, ki se je bila izcimila iz influence, 10. t. m. vmrl. Slovesen pogreb je bil v ponedeljek.

Matevžu Ravnikarju, bivšemu tržaškemu škofu, postavi na Vačah pisateljско podporno društvo spominsko ploščo; tako je sklenilo društvo v saboto 12. t. m. v obnem zboru.

Ženska emancipacija. V mestu Edgerton v severni Ameriki so izvolili žensko za župana; tudi pri sodništvu in redarstvu so ženske nastavljene. Tudi to je napredek!

Podpisani odbor se iskreno zahvaljuje spretnim diletantom slavne goriške čitalnice za prijazno sodelovanje pri veselici dne 13. t. m. v Podgori, in enako tudi dragim goriškim gostom, ki so nas v kljub zelo neugodnega vremena v tako lepem številu počastili, ter stem pripomogli h krasnemu izidu besede.

Na veselo svidenje v prihodnji jeseni v novih primornejših prostorih! Skupnega dohodka je bilo 36 gold. — po odbitih stroških — je ostalo 7 gold. 10 kr. v korist otroškemu vrtu.

Odbor kat. - pol. bral. društva v Podgori.

„Mir“ prinaša v svoji zadnji številki poziv, v katerem je č. g. Gregor Einspieler kot udeleženik osnovalnega odbora Slovence na Koroškem povabil v Celovec na večeraj t. j. 17. aprila k prvemu obnemu zboru katoliško-političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem. Naloga zboru je, da voli stalni odbor. Da postane kedo ud tega društva, ni treba, da bi bil posestnik, ampak on mora biti: 1. moškega spola; 2. polnoleten (24 let star); 3. avstrijski državljan; 4. Slovenec, bivajoč na Koroškem. (Pristopiti smejo tudi slovenski Štajerci, Kranjci in Primorci, ako na Koroškem probivajo; ne sprejmejo se pa koroški Nemci, ker je društvo vatanovljeno le za „Slovence na Koroškem“; in tudi se ne sprejmejo drugoverci ali pa brezverci, ker je društvo „katoliško“. Društvu želimo najboljši vseh.

Strašna beda. Iz Nju-Jorka se telegrafuje, da so Indijanci v okrajih Atabaska terpeli čez zimo tako pomankanje in lakoto, da so svoje lastne otroke vmorili, kakor tudi pse in vsakovratne živali pobijali in potem jedli, valed tega so začeli zdaj Indijanci zelo pomirati.

Načelnik IV. avstrijsko-ogrsko karavane piše dne 26. marca iz Jeruzalema: Naša karavana je došla pri najboljšem zdravju sem večeraj o 5. uri. Avstrijsko-ogrski konzul, pred. g. varuh sv. dežele, pred. g. vodja avstrijsko-ogrškega hospicia napravili so nam ginja in ljubeznjiv sprejem. Karavana ostane do 12. aprila v Jeruzalemu in 14. odide v Nazaret.

Brezplačna delitev Ricinovega semena. Tukajšnje c. kr. kmetijsko društvo nam naznanja, da ima na razpolago znamenito množino Ricinovega semena (Ricinus communis), katero je prejelo od visokega c. kr. kmetijskega ministerstva, in da je rado-voljno razdeli brez plačila med take kmetovalce, kateri bi hoteli poskusiti obdelovanje te rastline, samo da mu potem poročijo o vspehu.

Sé semenom prejmejo naročniki tudi poseben poduk o tem, kako se obdeluje ta rastlina, katero dan danes zelo priporočajo.

Kedor želi takega semena, naj se nemudoma oglasi pri tukajšnjem c. kr. kmetijskem društvu in naj pove koliko bi ga hotel imeti. Ko bi prišlo preveč naročil, se bode, seveda, delilo v manjših množinah.

Izvanredna nova maša. — L. 1878 došel je že dorasli fantič J a n e z M e i e r kot krojaški pomočnik v Zell v ziljski dolini na Tirolskem; bil je luteranske vere in sicer anabaptist in gojil je še namen, da postane apostol ali oznanovalec svoje vere v tej dolini. Gospodar njegov ga zvabi seboj k misjonu, ki se je tamkaj obhajal; nasledek tega je bil, da postane katoličan. Ker je kazal veliko željo do učenja, da ga njegov biolski nunc v šolo, kasneje pride v Ameriko, stopi v samostan, in belo nedeljo je opravil daritev svoje prve maše v Baltimoru v Ameriki.

Ne domišljaj si preveč o samem sebi. — Dr. Engel, predsednik mladočeškega kluba, pride veliko saboto večer, kakor časopisi pripovedujejo, v mesto Belovodice, da bi tamkej agitoval za moza svoje stranke pri volitvah v drž. zbor. Že od daleč vidi mesto razvilitveno in na ušesa mu donijo glasovi meščanske godbe. Blizu gradu ga sprejmejo nekateri prijatelji in obkoli ga mala množica radovednežev. Trdno misleč, da je svečava in godba le njemu na čast prirejena, začne se zahvaljevati za sijajni sprejem, ter želi to ne toliko svoji osebi pripisati, temveč idejam katere zastopa. Prijatelji se pogledujejo, in ne vedo, kaj te besede pomenijo; ko dr. Engel le ne neha zahvaljevati se, pristopi prijatelj ter mu zašepeta na ušesa: „Oprosti! v Belovodiceh obhajajo vsako leto ustajenje slovesno se svečavo in godbo!“ — Misli si, dragi čitatelj, kisel obraz mladočeškega voditelja.

Žl. Caprivi, pruski general in kancelar nemškega cesarstva — slovenskega rodu. Od odlične osebe prejeli smo nemški list „Deutsches Adelsblatt“, št. 15. od 13. aprila t. l. ki se tiska v Berlinu, in bili opozorjeni na spis o rodovini žl. Caprivi,

ktere sin je nemški kancelar. Gotovo bo zanimalo čitatelje „Soče“, pa tudi vse Slovence, če jim nekatera podatke o tej gotovo slov. rodovini tu navedemo.

Nekateri stareji rodbinski zgodovinarji smatrajo, da je rodbina žl. Caprivi enega rodu z velestarimi rodbinami Caprara in Montecucoli; ali to se ne da dokazati, tudi ni kaj verjetno radi velike razlike v grbih, katere imajo one rodbine. Valed tega opustili so noveji rodbinski zgodovinarji ono izpeljavanje, temveč skušajo je izpeljati iz starodavne rodbine žl. Capriva, ki se je nahajala med drugimi žlahtniki že v 13. stoletju v naši furlaniji, in sicer ravno v Koprivi (laški: Capriva) med Gorico in Korminom; od tod tudi ime.

Dokazano je, da se je tu nahajal 12. jul. 1224 neki Dominus Meinardus de Capriva, ker je naveden kot priča v pismu, po katerem goriška grofa Meinhard II. in Meinhard III. darujeta 5 zemljišč v vasi Roncina (Ročinj P) ženskem samostanu v Ogleji. Druge priče so bile: Volker žl. Dornberg, Siegfried od Pevme, Meinhard od Florjana, in Hugo od Devina. V polovici 15. stoletja ne nahaja se več rodbina žl. Capriva na Goriškem, ter se sodi, da se je preselila na Kranjsko, Stajersko in Ogrsko; to je zelo verjetno, ker posestva goriških grofov so se razširila daleč gor v avstrijske pokrajine. Verjetno je, da izhaja sedanja rodbina žl. Caprivi iz imenovane v naši furlaniji, vendar dokazati se ne da po virih (spisih).

Gotovo pa je po virih, da praded rodbine sedanjega nemškega kancelarja je neki Andrej K o p r i v a, čegar sina je cesar Ferdinand III. 10. marca 1653 v Regensburgu povzdignil v žlahtni viteški stan. V pismu imenujejo se pohvalno slavna dela Ljunih pradedov v vojskah proti Turkom.

Kasneje nahajajo se potomci te rodovine ne le na Kranjskem in Stajarskem, ampak tudi na Ogrskem, v Šleziji in od tu so se naselili na Pruskem; pisali so se voselej žlahtni K o p r i v a. Prvi ki je spremenił pisavo svojega imena in začel pisati se žl. Caprivi, bil je Julij Leopold, rojen 29. dec. 1695 in izrejen v luteranski veri, ker mu je mati bila luteranka. Do tega časa bila je rodbina katoliška; on je praded sedanjega nemškega kancelarja, roj. 24. febr. 1831. — Očividno, da je rodbina slov. rodu.

Zadnji predsednik Krakovske ljudovlade, plem. Schindler Zl. Schindelheim, umrl je 5. aprila zjutro v Krakovem 88 let star. Mesto Krakovo v Galiciji je bilo do l. 1846. od druge dežele neodvisno, in imelo je svojo vlado.

Pokojni je bil sin Krakovskega mestjana, doktor bogoslovja in svetnega prava, prof. bogoslovja na Krakovskem vserešilišči in kasneje prošt pri cerkvi sv. Miklavža; kot tak postal je dež. poslanec, senator in slednjič bil predsednik ljudovlade do l. 1846. — Bil je zelo učen posebno velik poznatelj orientalskih jezikov; radi tega so ga tudi zelo čislali duhovski in svetni krogi a bil je tudi odlikovan od cerkvene in svetne oblasti.

Izid volitev v II. razredu v Ljubljani. — Izvoljeni so: Vladimir Hrasky, dr. Ivan Tavčar, Matija vitez Zitterer in dr. Danilo Majaron. V manjšini so ostali: Gosp. dež. sod. svetovalec Lud. Ravnihar, dr. A. Moschö in Ferdo Tomažič.

Radetzky-ovo maršalno palico je nekdo vkrađel pret. teden, iz muzeja arsenalskega na Dunaji, kjer so jo hranili in varevali s posebno previdnostjo. Bila je sama na sebi velike vrednosti, od 12-15 tisoč gold. Dolga blizo 20 dunajskih palcov, iz čistega zlata, znotraj volta, na zunajni strani je bilo 8 cesarskih orlov iz bolj bledega zlata; opasana s mnogimi oklepi z rubini, smaragdi in diamanti, ovita s lavorjevo vejico v zlatu okinčano, z 45 zelenimi peresi in 25 zlatimi jagodami. Na peresih so zapisane vse bitke, ktere je slavni maršal vodil; v notranji votlini je vložen pergament se spomenico podpisano od vseh vojaških stopinj, od prostaka do naj viših častnikov; na konci pa je lastnorodni podpis Njih. Velič. prev. cesarja z dostavkom: „Čutom svoje vojne pridružil se z hvalečnostjo in veseljem“.

Vsa palica skupej tehta blizo 3 funte. — Veliko več vrednosti je pa kot spominska palica.

C. kr. poštna hranilnica. Došla nam je uradna okrožnica, ki priobčuje izkaz o prometu v mesecu marcu. Vložilo se je v čekovnem in v varčevalnem prometu skupaj 597.101krat za 73.622.236 gl., od tega na Štajarskem 30.185krat za 2.967.896 gold., na Koroškem 8.805krat za 861.130 gl., na Kranjskem 6.938krat za 755.251 gl., na Primorskem 9.667krat za 1.359.605 gl., a vrnilo so 166.876krat za 73.106.688 gl., od tega pride na Štajarsko 4906krat za 1.580.445 gl., Koroško 1.113krat za 251.855 gl., Kranjsko 976krat za 168.414 gl., Primorje 3.056krat za 1.352.413 gl. Od 12. jan. 1883 se je po državi vložilo 27.980.790krat skupaj za 3.109.136.816 gl. 69 kr., izvzelo pa 8.226.702krat za 3.058.060.000 gl. 34 kr., tako je v hranilnici preostalo čistih 51.076.816 gl. 35 kr. Med vračili je 12.881.125 gl., za kar je urad vložnikom na zahtevanje kupil in odposlal vrednostnih papirjev. Rentnih knjižic je v prometu 9.383, vrednu

so 9,453,090 gl., knjig-vložnic 743,456 in 16,566 čekovnic. V neurednem delu nahajajo se podatki o poštnih hranilnicah na Ogrskem, Francoskem, Italijanskem, Nizozemskem in Švedskem.

Izvažanje živine iz Amerike. V meseci januarju 1890 i. se je izvozilo iz Združenih držav 6121 krav in volov v vrednosti 1,792,952 dolarjev, a leta 1889 v istem meseci izvozilo se je le 3033 krav in volov v vrednosti 906,773 dolarjev. Izvažanje mesa iz Amerike v Evropo je bilo pa 1889 l. mnogo živahnije, kakor letošnje leto.

Pred sto leti, i. 1790 je bilo prvič ljudstvo sošteto. Tedaj je bilo v Združenih državah 4 milijone prebivalcev, a danes se čeni njih število na 65 milijonov. Letos 2. dne junja bodo v Združenih državah znepet šteli prebivalstvo. Po mestih mora biti v 15 dneh in po deželi v enem meseci sošteto.

Trtina uš. Ta nepridiprav se je pokazal v strah vsem vinogradnikom v Mali Aziji po vinogradih okoli Smirne. „Köf. Ztg.“ prinaša od tam naslednje poročilo: „Vlada je poslala uradnike bližje vasi, da bi preiskali vinograde ter pregovorili vinogradnike, naj sadé ameriško trto. Ljudje pa si niso dali vtepati v glavo, da se ameriške trte trtina uš ne loti, ko je baš tašti los in tašti sad. Vse prizadevanje oblaestev je bilo zaman. Trtina uš se bode vsakako hitro in močno razširila. — Trtina uš je največja nesreča vinogradom; kamor se je naselila, pokonča vinorodno trto proti vsaki obrambi. Proti njej ni pomoči, kakor proti kasni božji.

Färbige Seidenstoffe von 60 kr. bis fl. 7.65 p. Meter — glatt und gemustert (circa 150 versch. Qual.) — versendet roben-u. stückweise porto- u. zollfrei das Fabrik-Dépot G. Henneberg (K. u. K. Hofhof) Zürich Briefe kosten 10 kr. Porto.

Izdaten, stalen, postransk dohodek si lahko prislužijo sposobne in zanesljive osebe (dosluženi žendarmom se daje prednost), ki pridejo večkrat z občinstvom v dotiko.

Poprašuje se: „G. S. 1890,“ Graz postlagernd.

Vozilni listi
AMERIKO
Kralj. belgijski poštni parnik društva „Red Star Linie“ iz Antwerpen-a naravnost v
New York & Philadelphia
priznan od visoke c. k. avstrij. vlade.
Pojasnila daje:
priznana zastopstvo
Ludwig Wielich
in Wien, V, Weyringergasse 17
ali
Josef Strasser
Speditionsbür. für die k. k. Oest. Staatsbahnen in Innsbruck.

Nelle tutte traffiche nonché negozi di galanteria.
L'ottimo papiro del cigarotti è il schietto
LE HOUBLON
FABRICATO PRINCIPALMENTE DA
CRAWLEY & HENRY
PARIGI
MEDAGLIA D'ARGENTO, ESPOSIZIONE UNIVERSALE PARIGI 1889.
Deposito generale: OTTO KANITZ & Co., VIENNA.

Po kratki rabi prekoristno zobno čistilo.
LEPOTA Nova amerikska glicerinska zobna créma (zdravniško preiskana)
KALODONT F. A. SARG'S SOHN & CO.
c. k. dvorni zalagatelj na Dunaju.
Dobiva se pri lekarničarjih parfumeurjih itd., 1 kos 35 kr. — V Gorici pri G. B. Pontoniju, A. de Gironeoli, lekarni Kürner in G. Cristofolettiju.

PRODAJA PAPIRJA
Tiskarna Pallich
v Gorici — Travnik 6
Prodajam po najnižji ceni vse, kar je potreba za pisanje in šol-ko rabo. Tiskam knjige in drugo. Imam v zalogi tiskovine za občinske vrade, šolske, molitvene knjige, liste ilustrirane in za modo, slovstvena dela vseh strok.
Tiskovine vsake vrste se oskrbujejo točno in najcenejše.
Nadrajaje se mnogih naročil se priporočam z odličnim spoštovanjem
J. Pallich.

Odlikovanje z svetovnih razstav:
v Londonu 1862, Parizu 1867, na Dunaji 1873 in spet v Parizu l. 1878.

Prodaja klavirjev s plačilom na obroke.
Klavirji za koncerte in za dom, kakor tudi pianini iz slavno znane firme: Gottfried Cramer, Wilh. Mayer na Dunaji prodajajo se po 380 gl., 400 gl., 450 gl., 500 gl., 550 gl., 600 gl. in 650 gl.
Klavirji drugih firm po 280-350 gl.; pianini drugih firm od 350-600 gl.
Dobijo se vedno v
A. Thierfelder-jevi
prodajalnici in posojilnici klavirjev na Dunaji, VII, Burggasse 71.

VINSKE IN SADNE STISKALNICE
najuvejše sestave prav pripravne in za 20% bolj močne kot drage.
NA DERŽAVNI SADNI RAZSTAVI NA DUNAJU
meseca oktobra 1888 kot najboljšje spoznane in s *Pervim darilom* obdarovane.
MLINE za grezje in sadje izgotovljajo in prodajajo
Ph. Mayfahrt et Co.
Fabriken landwirthschaftlicher u. Weinbau-Maschinen, Eisengiesserei und Dampfhammerwerk
Dunaj II, Frankfurt a. M. u. Berlin N.
KATALOGI in usako pojasnilo na zahtevanje gratis in franko.
— Sposobni zastopniki se iščejo ter dobro plačajo. —

Pošilja blago dobro spravljeno in pošteno prosto!
Teodor Slabanja
režer v Gorici, ulica Morelli št. 17.
priporoča se v ljudno pri visoko čistiti duhovščini v napravo cerkvenih posod in oročja najnuvejše oblike, kot: monstranc, kelihov itd. itd. po najnižji ceni.
Stare reči popravi, ter jih v ognji pozlači in posebri. Na biagovoljno vprašanje radovoljno odgovarja.
Pošilja blago dobro spravljeno in pošteno prosto!

NAZNANILO.
Podpisani šteje si v čast glavnemu občinstvu naznaniti, da je odprl v tukajšnjem mestu novo barvarijo. V barvanje sprejema se preja in tkanina toliko volnena kakor tudi drugovrstna.
Zagotavlja točno in dobro izvršitev po tako nizkih cenah, kakor nobaden drug.
Sprejema naročila in dela na željo tudi na domu naročnikov.
Jakob Clede,
Via Ascoli št. 27.

„Unio catholica“
vzajemni zavod za zavarovanje škod na Dunaji, I., Bäckerstrasse 14.
koncelfovan valed ministerake naredbe z dnom 28. februarija 1889.
Zavod zavaruje:
Premakljivo in nepremakljivo premoženje proti škodi po požaru, streli in eksploziji — za taka zavarovanja jamčijo solidarno prvi vzajemni zavarovalni zavodi, kateri so člani razdelilnega društva vzajemnih zavarovalnic. Vsi deli zveze s vzajemnimi zavarovalnimi zavodi zamore „UNIO“ zavarovanja v največji vrednosti sklepati in daje na podlagi te zveze svojim zavarovancem največjo varnost. Vsakoletni prebitok razdelil se bode med zavarovance.
Zavod vpeljal je tudi novo, doslej še ne poznato stroko zavarovanja, namreč:
Zavarovanje cerkvenih zvonov proti pretomu ali razpeku. V to stroko spadajo one škode, katere niso posledki požara, temveč ki nastanejo vsled drugih katerih-koli slučajev. K vdeležbi v tej zavarovalni stroki vabijo se vsi predstavitelji cerkveni predstojniki
Tudi posreduje zavod pri prvih vzajemnih zavarovalnicah
Zavarovanje na življenje in proti nesgodam.
Vprašanja gledč zavarovanj blagovolijo naj se podpirancu glavnemu zastopu ali pa okrajnim gospodom zastopnikom doposiljati.
Zastopništva po deželi oddajamo zaupnim osobam, katere se naj pisмено ali ustno pri podpisnem glavnem zastopu oglaš. Za Gorico imenovali smo gospoda M. Kersiča našim zastopnikom.
Ljubljana, meseca februarija 1890.
Glavni zastop zavoda „UNIO CATHOLICA“ v Ljubljani za Kranjske, Spodnje-Štajarske in Primorske.
JOSIP PROSENC.

V samih osmih letih po iznajdbi na stotine priznanj pridobila si je: **Rih. Gaertner-jeva tekoča francoska likavna mast za čevlje.**
V eni minuti svetijo se čevlji kot zrcalo, ne da bi jih krtačil.
Pomažejo se čevlji samo s to mastjo in v trenutku postanejo in ostanejo tudi črni in svetli saj za 8 dni. Mokrota jej nič ne škodi, da ta mast zabrani cold, da se čevlji tako lahko ne premočijo. Priporoča se posebno veleč. duhovščini, p. n. oficirjem, oskrbnikom, logarjem in sploh vsakemu. Pri c. in kr. vojnih je že davno v navadi. — Tudi konjska oprava čisti se lepo s tem mazilom.
Pošilja se prosto pošt.: 2 skl. za 1.30, 6 skl. za 3 in 12 skl. za 4.80.
Kemična tovarna **RIH. GAERTNER**, c. in kr. vojni oskerbovalec, Wien, Giselastrasse 4.
Prodaja se pri večih kupcih, usnarjih in čevljarjih. V Gorici ima zalogo: **EMILIO GENTILI**, Via Signori.